

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 14

DOM
2013-04-30
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
19373-12

1

SÖKANDE

AB Drömjobbet TGIM, 556776-5598
Blekingegatan 48
116 62 Stockholm

MOTPART

Arbetsförmedlingen
Juridiska avdelningen
113 99 Stockholm

SAKEN

Valfrihetssystem

KONKURRENSVERKET	
2013-05-02	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om rättelse.

Dok.Id 287481

Postadress
115 76 Stockholm

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00

E-post:
forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-561 680 01

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN M.M.

Arbetsförmedlingen beslutade den 28 augusti 2012 att avslå AB Drömjobbet TGIM:s (Drömjobbet) ansökan om att delta i valfrihetssystem för tillhandahållande av tjänsten Etableringslotsar. Som skäl för beslutet angavs bl.a. att enligt 7 kap. 1 § första stycket 4 i lagen om valfrihetssystem (2008:962), LOV, har upphandlande myndighet rätt att utesluta en sökande som har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen om myndigheten kan visa detta.

Drömjobbet ansöker om rättelse och yrkar att bolaget ska godkännas som leverantör av tjänsten Etableringslotsar. Till stöd för sin talan anför bolaget bl.a. följande.

Bolaget har under ca 2,5 år arbetat framgångsrikt med jobbcoaching åt Arbetsförmedlingen och har visat ett mycket seriöst agerande under dessa år utan anmärkning. Det har funnits ett genuint samarbete mellan bolaget och Arbetsförmedlingen. Bolaget har även erhållit goda vitsord för vidare arbete inom uppdraget från Ernst & Young. Att blanda ihop Drömjobbets verksamhet med ett annat juridiskt bolag (Jobblyftet) är inte rättvist och det finns synnerliga skäl att inte göra det. Arbetsförmedlingen har haft en hel del problem med sitt datasystem och orsakat försenade och felaktiga utskick om nya deltagare etc., vilket ansvariga på Arbetsförmedlingen har tillstyrkt och beklagat. Meddelandet om hävning av avtal kom till Jobblyftet utan någon som helst skriftlig varning eller muntlig dialog. Michael Eriksson som var verksamhetsansvarig och Annette Bettaieb som satt i styrelsen fick vare sig skriftligen eller muntligen information avseende de påstådda bristerna gentemot avtalet. Bolaget skickade en delegation till Arbetsförmedlingen med svar och underlag på samtliga deltagare som det hade anmärkts på. I ett bifogat beslut från Arbetsförmedlingen framgår att deltagare ska börja den 1 oktober 2011. Beslutet kommer emellertid till

Jobblyftet den 12 december 2011. Detta är endast ett exempel på Arbetsförmedlingens agerande. Bolagets utredning var på ca 200 sidor. Michael Eriksson och Annette Bettaieb bör inte straffas på grund eventuella brister som de inte har haft kännedom om och inte haft möjlighet att rätta till. Om en handläggare påtalar en eventuell brist till administrativ personal på företaget så löser personen det aktuella ärendet. Att det per automatik skulle vara en lednings- eller styrelsefråga utan att informationen kommer ledningen eller styrelse tillhanda är befängt. I ett uppdrag eller avtal finns två avtalsparter. Uppstår det några felaktigheter gentemot avtalet bör berörda avtalsparter bli informerade på något sätt för att kunna åtgärda eventuell brist.

En tjänsteman från Arbetsförmedlingen har vidare sagt att ”vi har gått igenom er redovisning och ni är välkomna med en ny ansökan”. Om inte Jobblyftet varit under en företagsrekonstruktion (p.g.a. den tidigare ledningen – tillika tidigare styrelsemedlemmar) hade företaget klarat av att få igenom ett fortsatt förtroende med den nya ledningen och styrelsen.

Arbetsförmedlingen bestrider bifall till ansökan och anför till stöd för sin inställning bl.a. följande.

Allvarligt fel i yrkesutövningen

Arbetsförmedlingen har uteslutit Drömjobbet från upphandlingen enligt LOV med hänvisning till att företrädare för bolaget har gjort sig skyldiga till allvarliga fel i yrkesutövningen i samband med Jobblyftets avtal i valfrihetssystemet för Etableringslotsar.

Av förarbetena till 7 kap. 1 § LOV framgår att ledning vid tillämpning av bestämmelsen får sökas i förarbeten och rättspraxis rörande motsvarande bestämmelse enligt lagen om offentlig upphandling (2007:1091), LOU. Av

såväl LOV som LOU framgår att uteslutning kan komma i fråga om företrädare för bolag som ansöker om att få bli leverantör gjort sig skyldig till allvarliga fel i yrkesutövningen och upphandlande myndighet kan visa det. Den utredning som föregick Arbetsförmedlingens hävning av avtalet visade på så omfattande och upprepade avtalsbrott att det måste anses ha inneburit allvarligt fel i yrkesutövningen.

Det är företagsledningens ansvar att se till att ge sina medarbetare sådana instruktioner att de aldrig riskerar att bryta mot ingångna avtal. Tjänsten Etableringslotsar finansieras av offentliga medel, vilket innebär ett ansvar för såväl myndigheten som de leverantörer som har avtal med myndigheten att agera ansvarsfullt, korrekt och i enlighet med avtal. Det är även ledningens ansvar att övervaka att leveransen fungerar och att ha rutiner för att upptäcka brister utan påpekande från upphandlande myndighet samt att rätta till dem. Om bolaget, som fallet var med Jobblyftet, misslyckas så till den grad att avtalet i fråga hävs, måste det enligt Arbetsförmedlingens mening anses utgöra allvarligt fel i yrkesutövningen för företrädaren för bolaget.

Under våren 2012 ansökte Drömjobbet om att få bli leverantör av tjänsten Etableringslotsar. Drömjobbet är moderbolag till Jobblyftet och har samma personer i ledningen. Annette Betaieb och Michael Eriksson hade var för sig en sådan ställning i Jobblyftet att de måste anses ansvariga för hur Jobblyftet genomförde uppdraget som leverantör av tjänsten Etableringslotsar. Michael Eriksson var verksamhetsansvarig samt ordinarie ledamot i Jobblyftets styrelse och Annette Betaieb var styrelsesuppleant. Båda två tecknade bolagets firma var för sig. Det vore orimligt om Arbetsförmedlingen, med erfarenheten av att ha tvingats häva ett avtal, även tvingades godkänna en leverantör som ingår i samma koncern och vars företrädare är desamma som för det bolag som varit föremål för hävningen.

Hävning av avtalet mellan Jobblyftet och Arbetsförmedlingen

Tjänsten Etableringslotsar ställer tydliga krav på kompetens och engagemang. Nyanlända har tillgång till tjänsten under den tid deras etableringsplan löper, dvs. under maximalt två år från att den nyanlända folkbokförs i en kommun. Etableringsplanen ska upprättas inom ett år från folkbokföringen. Det är av yttersta vikt att de 24 månader som etableringsplanen varar inte går till spillo på grund av till exempel etableringslotsens senfärdighet med att kalla till ett första möte, inkomma med den gemensamma planeringen och återrapportera vilka aktiviteter som genomförts inom ramen för uppdraget. Av det skälet finns det tydligt beskrivet i förfrågningsunderlaget och kontraktet hur etableringslotsen ska förfara.

Enligt kontraktets § 14 utgör omfattande eller upprepat försenat mottagande av deltagare i tjänsten ett avtalsbrott av väsentlig betydelse som kan medföra hävning av avtalet. Gemensam planering ska inkomma till Arbetsförmedlingen senast tio dagar efter första mötet med deltagaren ägt rum, och detta möte ska äga rum senast tio dagar efter att leverantören nåtts av beslutsmeddelandet. Därför kan man med fog anta att när gemensam planering inte inkommer alls eller inte i tid har leverantören heller inte mottagit deltagaren i tjänsten i tid. Den sammanställning som Arbetsförmedlingen har gjort visar att omfattningen av de avtalsbrott som föranledde hävningen var mycket stor. Den visar också att det förekommit avtalsbrott under upprepade tillfällen under en längre tid.

Arbetsförmedlingens avtal med Jobblyftet hävdades eftersom företrädarna för bolaget har gjort sig skyldiga till allvarliga fel i yrkesutövningen på grund av avtalsbrott. Under sensommaren och hösten 2011 fick Arbetsförmedlingen signaler om att Jobblyftet i ett stort antal enskilda ärenden inte skötte sina åtaganden enligt avtalet, bl.a. vad gällde att ta emot deltagarna i rätt tid enligt avtalet och inkomma med gemensamma planeringar

samt månadsrapporter. Dessa dokument är nödvändiga för att kunna följa de nyanländas etablering och säkerställa att leverans av tjänsten sker enligt avtal. Det stämmer inte att Arbetsförmedlingen inte hade grund för att häva avtalet med Jobblyftet. Beslutet fattades slutligt den 20 december 2011 efter en längre tid av utredning och kommunikation mellan Arbetsförmedlingen och bolaget. Ett rekryteringsstopp meddelades redan den 6 december 2011, vilket innebar att bolaget inte längre var valbar för nya brukare. Med anledning av den stora mängden enskilda ärenden som inte sköttes enligt avtalet samt p.g.a. att missförhållandena trots påpekanden inte rättades på ett tillfredsställande sätt hävdes avtalet. I ett större antal utestående ärenden inkom därefter efterfrågade rapporter. Den 10 februari 2012 försattes Jobblyftet i konkurs.

Drömjobbet hävdar att Jobblyftet hade mellan 220 och 250 uppdrag under den tid avtalet var i kraft. Arbetsförmedlingen beräknar att det var något färre enskilda deltagare och i en del av fallen har det varit fråga om förlängning av pågående ärenden. Det är dock oväsentligt i sammanhanget hur många uppdrag den enskilda leverantören haft, eftersom varje uppdrag ska levereras enligt villkoren i avtalet. Bolaget hävdar att det förekom brister i nio ärenden och att det inte ska anses som vare sig omfattande eller upprepade avtalsbrott. Arbetsförmedlingen delar inte den uppfattningen. Problemen som föranledde hävningen var betydligt mer omfattande än endast nio fall. Det var däremot i nio ärenden som Jobblyftet vid mötet den 27 december 2011 medgav att det fanns brister i bolagets hantering. Till dessa tillkommer ett stort antal ytterligare ärenden som var för sig bröt mot avtalet. Arbetsförmedlingen kunde i utredningen konstatera att gemensam planering inkommit för sent eller inte alls i minst tjugo fall. Efter mötet gjordes en ytterligare genomgång av samtliga ärenden. Framförallt undersöktes de ärenden där Jobblyftet hävdade att bristerna berodde på antingen Arbetsförmedlingen eller på andra omständigheter utanför bolagets kontroll, t.ex. beroende på att postgången inte fungerat. I tjugofem enskilda

ärenden, dvs. ca tio procent av samtliga ärenden som leverantören haft, visade utredningen och återkontrollen fortfarande sådana brister i Jobblyftets hantering av respektive ärende att de var för sig utgjorde avtalsbrott. I flera ärenden rörde det sig om både uteblivna gemensamma planeringar och uteblivna månadsrapporter, vilket indikerar att deltagaren överhuvudtaget inte kallats till ett första möte hos Jobblyftet. Påståendet om att beslutsmeddelanden inte kommit fram alls eller inte kommit fram i tid i tio till femton procent av fallen kunde efter kontroll med Posten e-brev och Arbetsförmedlingens loggar tillbakavisas. Ingenting i utredningen tydde på att överföringen från Arbetsförmedlingens datorsystem till Posten e-brev som skötte de fysiska utskicken eller postgången från Posten e-brev till leverantören inte fungerat. Arbetsförmedlingen kunde dessutom konstatera att de påstådda problemen inte hade sin motsvarighet hos andra kontrakterade leverantörer av tjänsten Etableringslotsar. Enligt Posten Kundtjänst görs inte direkta mätningar av hur många försändelser som av oförklarliga skäl inte når sin mottagare, men att det skulle röra sig om så många som tio procent är definitivt inte rimligt, snarare bör det röra sig om promillen. Efter genomgången ansåg Arbetsförmedlingen att de påvisade bristerna tillsammans var av sådan omfattning och dessutom hade återkommit vid flera upprepade tillfällen att hävningsbeslutet skulle kvarstå.

Bolaget har inte valt att få hävningen prövad av domstol. Det är en efterhandskonstruktion att detta skulle bero på den avbrutna företagsrekonstruktionen så som Drömjobbet hävdar. Det gick mer än en månad mellan hävningen och konkursen. Om hävningen av avtalet dessutom var den omedelbara orsaken till att företagsrekonstruktionen av Jobblyftet avbröts och bolaget försattes i konkurs hade det funnits all anledning för bolaget att få hävningen rättsligt prövad om den, som bolaget hävdar, var obefogad. Istället måste bolaget anses ha förstått och accepterat att Arbetsförmedlingen hade fog för sitt beslut.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 2 § lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen framgår att myndigheten när den tillhandahåller valfrihetssystem enligt denna lag ska tillämpa LOV. Av samma bestämmelse framgår vidare bl.a. att med upphandlande myndighet avses Arbetsförmedlingen.

Enligt 8 kap. 1 § LOV ska den upphandlande myndigheten godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1 §.

Av 7 kap. 1 § första stycket 4 LOV följer att den upphandlande myndigheten får utesluta en sökande som har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen och den upphandlande myndigheten kan visa detta. Enligt andra stycket samma paragraf gäller bl.a. att om sökanden är en juridisk person, får sökanden uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har gjort sig skyldig till sådant fel som avses i första stycket 4.

Enligt 10 kap. 2 § LOV ska rätten, om den upphandlande myndigheten brutit mot någon bestämmelse i LOV och detta medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, besluta om att den upphandlande myndigheten ska vidta rättelse.

Beträffande förutsättningarna för att utesluta leverantörer från deltagande i valfrihetssystem anges i förarbetena till LOV (prop. 2008/09:29 s. 86) bl.a. följande. Av LOV kan inte framgå mer preciserat när en sökande får uteslutas på grund av t.ex. allvarliga fel i yrkesutövningen. Det måste i stället vara upp till den enskilda upphandlande myndigheten att i första hand avgöra när ett fel är så allvarligt att det ska föranleda uteslutning. I lagen är det inte lämpligt att detaljreglera sådana situationer [...] En leverantör kan i domstol dömas för brott avseende yrkesutövning. Detta kan vara grund

för den upphandlande myndigheten att utesluta en leverantör. Den rättspraxis som utvecklas beträffande LOU är i denna del även vägledande för LOV. Varje upphandlande myndighet måste dock själv avgöra vad detta i praktiken innebär, t.ex. när det gäller allvarligt fel i yrkesutövningen. En upphandlande myndighet har möjlighet att ställa ytterligare krav på leverantören, om dessa är relevanta och proportionerliga. Ett sådant annat krav kan vara t.ex. avhållsamhet från vålds- och sexualbrott även utanför yrkesutövningen, om detta är relevant för den aktuella tjänsten. Om de uteslutningsgrunder som angetts i förfrågningsunderlaget är proportionerliga och relevanta får i slutändan bedömas av domstol.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om Arbetsförmedlingen har haft fog för att utesluta Drömjobbet från deltagande i valfrihetssystemet Etableringslotsar med hänvisning till att företrädarna för bolaget har gjort sig skyldiga till allvarligt fel i yrkesutövningen på grund av påstådda avtalsbrott. Av LOV framgår att det är Arbetsförmedlingen som ska visa detta.

Förvaltningsrätten anser att den avgörande tidpunkten för det företräderskap som ska bedömas måste anses vara tiden för ansökan om deltagande i valfrihetssystemet (jfr RÅ 2010 ref. 79). Vid den tidpunkten då Drömjobbet ansökte om deltagande var Anette Bettaieb och Michael Eriksson företrädare för bolaget. Förvaltningsrätten konstaterar att dessa personer är samma företrädare som för Jobblyftet. De påstådda avtalsbrotten i målet hänför sig till Jobblyftet.

Avtalsbrott kan utgöra ett sådant allvarligt fel i yrkesutövningen enligt 7 kap. 1 § första stycket 4 LOV som kan leda till uteslutning av deltagande i valfrihetssystem (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 15 april 2011 i mål nr 2090-11). Frågan om ett fel i yrkesutövningen ska anses som allvar-

ligt eller inte måste dock bedömas med beaktande av verksamhetens karaktär och omfattning. Graden av allvar bör också påverkas av vad som förekommit efter att felet begåtts och vad som med fog kan förväntas om ett nytt avtal ingås (jfr Kammarrätten i Jönköpings dom den 5 december 2012 i mål nr 2022-12).

Den avtalsbestämmelse som reglerar vad som utgör ett avtalsbrott och grund för omedelbar avtalshävning finns angiven i förfrågningsunderlagets avsnitt 2 *Kontraktsförslag*. I bestämmelsen anges bl.a. följande.

14 § Hävning av kontrakt

Part äger rätt att häva kontraktet med omedelbar verkan om motparten bryter mot kontraktet och kontraktet är av väsentlig betydelse.

Av väsentlig betydelse anses alltid omfattande eller upprepade påtalade brister i innehållet i levererad tjänst som ej rättats efter begäran av Arbetsförmedlingen, upprepad felaktig begäran av utbetalning av ersättning för avtalad tjänst, omfattande eller upprepat försenat mottagande av deltagare i aktivitet, brott mot tystnadsplikt i enskilt ärende, om deltagare under den tid som aktivitet hos leverantören pågår utsätts för brott av leverantören, leverantörens anställda personal eller underleverantörer, brott mot antidiskrimineringsparagraf.

I förfrågningsunderlagets avsnitt om kommersiella villkor anges under avsnitt 1 punkten 4.4 *Mottagande av deltagare* bl.a. följande.

Etableringslots har skyldighet att ta emot nyanlända senast inom 10 arbetsdagar räknat från och med det datum Arbetsförmedlingen sänt ut meddelande om den nyanländes val av berörd Etableringslots.

Startdatum = senast 10:e arbetsdagen räknat från det datum då Arbetsförmedlingen skickade ut meddelande till Etableringslotsen om den nyanländes val av Etableringslots.

I samma avsnitt under punkten 4.6.1 *Gemensam planering* anges bl.a. följande.

Den gemensamma planeringen ska vara Arbetsförmedlingen tillhanda inom tio arbetsdagar fr.o.m. placeringens **startdatum** (se definition av startdatum under avsnitt 4.4). Den gemensamma planering som Etableringslotsen och den nyanlände upprättar skall godkännas av Arbetsförmedlingen och utgör underlag för Arbetsförmedlingen att följa upp etableringsplanen.

I samma avsnitt under punkten 4.6.2 *Deltagarbekräftelse/månatlig rapportering* anges bl.a. följande.

När den gemensamma planeringen inkommit till Arbetsförmedlingen och godkänts, kan Etableringslotsen registrera den första deltagarbekräftelsen i webbstödet. Därefter åligger det Etableringslotsen att varje månad rapportera till Arbetsförmedlingen vilka aktiviteter som genomförts.

Förvaltningsrätten har tagit del av Arbetsförmedlingens utredning av enskilda ärenden och bolagets ljudupptagning från mötet mellan Arbetsförmedlingen och Jobblyftet den 27 december 2011. Av Arbetsförmedlingens utredning framgår förvisso att Arbetsförmedlingen i nio av omkring fyrtio granskade ärendena inte har skickat ut meddelande om val av etableringslots i rätt tid, dvs. när beslut togs. Det framkommer dock även att bolaget kommit in med gemensam planering för sent eller inte alls i omkring tjugo ärenden.

Drömjobbet menar att förseningarna inte kan ligga företrädarna till last eftersom beslutsmeddelandena enligt bolaget inte kommit fram i tid i omkring tio till femton procent av alla ärenden. Enligt Arbetsförmedlingen har beslutsmeddelandena fr.o.m. juni 2011 skickats ut med Posten e-brev, som sköter de fysiska utskicken. Därför är det enligt Arbetsförmedlingen inte troligt att bolaget inte fått del av beslutsmeddelandena i tio till femton procent av alla ärenden. Förvaltningsrätten anser att Arbetsförmedlingen visat att beslutsmeddelandena som skickats ut med Posten e-brev efter maj 2011 måste anses ha kommit fram till bolaget. Förvaltningsrätten noterar vidare att majoriteten av de granskade ärendena är yngre än så.

Drömjobbet har även anfört att Arbetsförmedlingen inte påtalat påstådda brister för bolagets företrädare innan avtalet med Jobblyftet hävdades och att företrädarna därför inte kan lastas för brister som de inte haft möjlighet att rätta till.

Förvaltningsrätten anser att möjligheten till uteslutning på grund av att företrädare för leverantören gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen torde grundas på att det generellt sett får anses finnas en tillräckligt stor risk för att en företrädare som begått ett allvarligt fel i sin yrkesutövning gör samma eller liknande allvarliga fel igen och att myndigheten ska ha möjlighet att undvika att ingå ett kontrakt med en leverantör som har sådana företrädare. Det kan därför inte krävas att en företrädare personligen har gjort sig skyldig till allvarliga fel i yrkesutövningen, utan det är tillräckligt att företrädaren kan lastas för dessa. Fel som är hänförliga till enskilda befattningshavare i ett bolags verksamhet ska inte belasta företrädarna för bolaget i vilken verksamheten bedrivs, i den mån felen inte även kan anses hänförliga till företrädarna. Brister i rutiner och brister i systematiskt kvalitetsarbete får dock vanligen anses vara av sådan art som ytterst kan läggas ledningen för en verksamhet till last (jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 8 juli 2009 i mål nr 1406-09).

Arbetsförmedling har inkommit med en lista på 17 ärenden som har levererats med Posten e-brev som har status DELIV vilket innebär att Posten har mottagit informationen om beslutsmeddelande. Förvaltningsrätten finner vid en jämförelse mellan listan och utredningen att bolaget i 12 av dessa ärenden har kommit in med gemensam planering för sent eller inte alls. I målet framgår vidare att bolaget har medgett att det har fallerat i sammanlagt nio stycken ärenden. Dessutom menar Arbetsförmedlingen att det fanns ett stort antal ytterligare ärenden som var för sig bröt mot avtalet, vilket enligt förvaltningsrätten inte framstår som orimligt mot bakgrund av vad som i övrigt framkommit i målet.

I målet framgår att tjänsten Etableringslotsar kan pågå i maximalt två år. Det måste därför vara av stor vikt att deltagare mottas i aktivitet enligt de tidsramar som anges i förfrågningsunderlaget. Arbetsförmedlingen kan annars omöjliggen bedriva tjänsten så som är tänkt. Förvaltningsrätten anser

att företrädarna för bolaget har varit ansvariga för att verksamheten har sådana rutiner som säkerställer ett mottagande av deltagare i enlighet med kraven i förfrågningsunderlaget. Med hänsyn till detta samt vad som har framkommit i fråga om de upprepade avtalsbrotten finner förvaltningsrätten vid en samlad bedömning att Arbetsförmedlingen har visat att företrädarna för Drömjobbet har gjort sig skyldiga till allvarligt fel i yrkesutövningen. Arbetsförmedlingen har därför haft fog för att utesluta Drömjobbet från deltagande i valfrihetssystem. Ansökan om rättelse ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1 A).

Erika Odung
Rådman

Föredragande har varit Lizette Harletun Ilkhani.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.